

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция: Министерство на здравеопазването	Нормативен акт: Постановление на Министерския съвет за приемане на Наредба за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждане, възпитание и обучение на децата, които не са приети в общински детски ясли или яслени групи в общински или държавни детски градини поради липса на свободни места
--	---

☒ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	☒ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за: .....
---	---

Лице за контакт: Мария Беломорова – директор на дирекция „Бюджет и финанси“ на Министерство на здравеопазването	Телефон и ел. поща: 02/9301 413 mbelomorova@mh.government.bg
---	---

1. Проблем/проблеми за решаване:

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Настоящата частична предварителна оценка на въздействието на проекта на Постановление на Министерския съвет за приемане на Наредба за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждане, възпитание и обучение на децата, които не са приети в общински детски ясли или яслени групи в общински или държавни детски градини поради липса на свободни места е извършена в подкрепа на усилията на Министерството на здравеопазването, насочени към осигуряване на правото на финансова подкрепа за отглеждане и възпитание на всяко дете.

Приемането на Наредбата се обуславя от следните причини:

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г. бяха включени средства за компенсиране на разходите на родителите за отглеждане, възпитание и обучение на деца, които не са приети поради липса на места в общински детски ясли или в яслени групи в общински или държавни детски градини. За целта бе предвидено условията и редът за компенсиране да се определят с акт на Министерския съвет. В тази връзка бе прието Постановление на министерски съвет № 231/2022 г. Предвидените средства в държавния бюджет се оказаха крайно недостатъчни, поради което се наложи да бъдат осигурени допълнително средства за сметка на намалението на разходите по централния бюджет за 2022 г. за изпълнение на политики по чл. 1, ал. 5, т. 12.1 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г. и увеличение на разходите по централния бюджет за 2022 г. за изпълнение на политики по чл. 1, ал. 5, т. 3.5 от същия закон, както и на основание чл. 55а и чл. 109, ал. 3 от Закона за публичните финанси.

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2023 г. са предвидени средства за компенсиране на разходите за отглеждане, възпитание и обучение на деца, които не са приети поради липса на места в общински детски ясли или в яслени групи в общински или държавни детски градини в размер на 10 млн. лева. Същевременно, в Закона за здравето бяха приети допълнения в чл. 119, съгласно които държавата предоставя средства на родителите за компенсиране на разходите, пряко свързани с отглеждане, възпитание и обучение на деца от тримесечна възраст до 1 септември в годината, в която навършват тригодишна възраст, които не

са приети поради липса на места в общински детски ясли и яслени групи в общински и държавни детски градини и не е предложено от общината по местоживее на детето друго равностойно място в общинска детска ясла или яслена група в общинска детска градина. Условието и редът за предоставяне и изплащане на тези средства следва да се определят с наредба на Министерския съвет.

Проектът на Наредба е изготвен въз основа на Постановление № 231 на Министерския съвет от 2022 г. за условията и реда за предоставяне на средства от държавния бюджет за компенсиране през 2022 г. на разходите за отглеждане, възпитание и обучение на деца, които не са приети поради липса на места в общински детски ясли и яслени групи в общински и държавни детски градини.

Приемането и прилагането на наредбата гарантират, че родителите на деца от тримесечна възраст до 1 септември в годината, в която навършват тригодишна възраст, които не са приети в общински детски ясли или яслени групи в общински или държавни детски градини поради липса на свободни места, могат да получат финансова подкрепа от държавата чрез компенсиране на разходите, извършени за отглеждането, възпитанието и обучението им.

Липсата на свободни места в общинските детски ясли или яслени групи в общински или държавни детски градини е проблем в отделни общини и населени места. По данни на НСИ към 31.12.2022 г. в страната функционират 835 самостоятелни детски ясли и яслени групи в състава на детски градини с общо 33 193 места в тях. Децата в детски ясли в края на годината са 30 544. Осигуреността с места в детски ясли към 31.12.2022 г. общо за страната е 19.5% (на 100 деца), като най-висока е в областите Габрово (29.4%), Плевен (26.7%) и Благоевград (25.3%), а най-ниска е в областите Сливен (10.5%) и Пазарджик (10%). Обхватът на децата, отглеждани в тези заведения е средно 17.9% за страната.

Основният брой на децата, които не са приети в общински детски ясли или яслени групи в общински или държавни детски градини поради липса на свободни места се концентрира в някои от най-големите градове в страната. Така например, на 100 деца в София-град осигуреността с места е 22%, в община Пловдив – 17%, в община Варна – 18%, в община Бургас – 20%.

По данни на НСИ към 31.12.2022 г., както и към 30.06.2023 г., броят на кандидатствалите деца е около два пъти по-голям от броя на местата в общинските детски ясли и яслените групи в общинските и държавните детски градини, съответно и приемът на деца е два пъти по-малък от броя на кандидатствалите. За Столична община към 30.06.2023 г. броят на кандидатствалите деца е 13 389, а броят на приетите деца за този период е 5 382. За община Варна за същия период броят на кандидатствалите деца е 2 352, а броят на приетите деца за този период е 1 346.

Същевременно затруднения при намирането на места в общинска детска ясла/яслена група в общинска или държавна детска градина създава и неравномерното им разпределение между районите на големите градове, както и липсата на общински детски ясли и яслени групи в общински или държавни детски градини в някои общини на страната.

Независимо от това, че в общинските и държавните детски градини се разкриват яслени групи за деца, общинските детски ясли остават предпочитаната от родителите институция за отглеждане и възпитание на децата. Държавата и общините инвестират средства за подобряване на образователната инфраструктура, включително за строеж на нови детски ясли и детски градини с яслени групи, но реализирането на инвестиционните проекти изисква по-продължителен период от време. В резултат на предвидените в бюджета на Република България за 2022 г. средства за периода от м. септември 2022 г. за подкрепа на родителите на деца, за които не е осигурено място в общински ясли или яслени групи в общински или държавни детски градини, тази финансова подкрепа е вменена като задължение на държавата.

Чрез тази подкрепа, изразяваща се в компенсиране на разходите за отглеждане, възпитание и обучение се създават по-благоприятни условия за родителите да намират вариант за отглеждане, обучение, възпитание и социализация в случай, че за тяхното дете към момента няма място в общинска ясла или яслена група в общинска или държавна детска градина. Така за всяко дете ще бъдат осигурени условия за ранно детско развитие.

В допълнение следва да се подчертае, че тази мярка ще действа успоредно с процеса на строеж на детски ясли и детски градини с яслени групи до осигуряването на място за всяко дете от тримесечна възраст до 1 септември в годината, в която навършват тригодишна възраст.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2023 г. (§ 11 от преходните и заключителни разпоредби) е допълнена разпоредбата на чл. 119 от Закона за здравето и е въведено правно основание, което налага приемане на наредба за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждане, възпитание и обучение на децата, които не са приети в общински детски ясли или яслени групи в общински или държавни детски градини поради липса на свободни места.

Предвид горното проблемът не може да се реши в рамките на съществуващото законодателство.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Проблемите в прилагането на действащата нормативна уредба са свързани със следното:

Недостигът на достатъчно свободни места за прием в детските ясли в някои от общините и населените места в страната създава пречки за осигуряването на равнопоставеност в отглеждането, възпитанието и обучението на децата от тримесечна до тригодишна възраст. Този проблем е невъзможно да се реши единствено чрез усилията на общините, поради което в Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г. бяха предвидени средства в размер на 600 хил. лева, за да бъдат компенсирани през 2022 г. извършваните от родителите разходи за отглеждане, възпитание и обучението на деца, които не са приети в общински детски ясли или в яслени групи на общински или държавни детски градини поради липса на места.

Нормативният акт, който да определя реда и условията, при които родителите, чиито деца на възраст от три месеца до три години не са приети в общински детски ясли или в яслени групи на общински или държавни детски градини поради липса на свободни места, следва да получават финансова подкрепа от държавата чрез компенсиране на извършените от тях разходи е Наредбата по чл. 119, ал. 8 от Закона за здравето, приета от Министерския съвет. Проблемът произтича от това, че ПМС № 231/2022 г. е с изчерпано действие и понастоящем липсва нормативен акт за определянето на реда и условията за компенсиране.

В индивидуален план за децата, които посещават детски ясли е изключително важно създаване и изграждане на навици и социализацията им., Този процес осигурява развиване на познавателни и социално-емоционални умения, както и на умения за общуване в различна от семейната среда, което е основополагащо за по-плавен преход към детските градини.

Видно от гореизложеното, посочените проблеми са неразрешими в рамките на съществуващото законодателство и с оглед тяхното преодоляване е необходимо приемането на Наредбата.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

С чл. 119, ал.8 от Закона за здравето е предвидено приемане на наредба на Министерския съвет. Изготвянето на настоящото ПМС е в пряко изпълнение на законовата делегация.

Няма задължителни действия, произтичащи от актове от правото на Европейския съюз.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не е извършвана последваща оценка на въздействието на нормативния акт.

2. Цели:

Основната цел на Наредбата е осигуряване правото на образование и грижи (здравни и социални) в ранна детска възраст, които представляват най-важната основа за успешното учене през целия живот, за социалната интеграция, личното развитие и за шансовете за намиране на работа в бъдеще. Като допълват централната роля на семейството грижите в ранна детска възраст и образованието оказват дълбоко и дълготрайно въздействие, което не може да бъде постигнато чрез предприети в по-късен етап мерки. Най-ранните преживявания на децата формират основата за всеки по-нататъшен досег с образованието. Ако в ранна възраст се положат здрави основи, обучението на по-късен етап е по-ефективно и е по-вероятно то да продължи през целия живот, като се намалява рискът от преждевременно напускане на училище, увеличава се равнопоставеността, що се отнася до учебните резултати, и се намалява цената, която обществото плаща под формата на изгубен талант и на публични разходи за социалната система, за системата на здравеопазването и дори за правосъдната система.

Един от приоритетите на правителството на България са инвестициите в областта на детското здраве и образованието и то още от най-ранна възраст с ясното съзнание и убеденост, че ранното детско развитие е инвестиция в икономиката и благосъстоянието на нацията и е свързано с принципите за устойчиво развитие. Целите на Наредбата са в съответствие и с европейските образователни приоритети. Значимостта и решаващата роля на обучението и грижите в ранна детска възраст за цялостното развитие и благополучието на всяко дете се отчитат и в Препоръка на Съвета на ЕС за висококачествени системи за обучение и грижи в ранна детска възраст (2019/C 189/02) и други.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

Наредбата ще окаже въздействие върху следните заинтересовани страни:

- децата от тримесечна до тригодишна възраст, които не са приети в общински детски ясли или яслени групи в общински или държавни детски градини поради липса на свободни места. Въз основа на предвидените в бюджет 2023 г. средства, средно месечният брой на децата, за които ще могат да бъдат компенсирани разходите за периода: юни – декември 2023 г. е 3 459, които отговарят на условията на наредбата, като индикативната стойност на максималния месечен размер на средствата за компенсиране е в размер на 413 лв. Тази сума представлява средният месечен размер на средствата от държавния бюджет за издръжката на едно дете в предучилищното образование в общинските и държавните детски градини и училища за съответната календарна година, определен със заповед № РД 09-455/22.02.2023 г. на министъра на образованието и науката, считано от 01.01.2023 г. до приемане на закон за държавния бюджет на Република България;
- родителите на децата от тримесечна до тригодишна възраст, които не са приети в общински детски ясли или яслени групи в общински или държавни детски градини поради липса на свободни места.

Приемането и прилагането на Наредбата е свързано с поемане на преки ангажименти от страна на държавните и местните органи и структури, които ще бъдат пряко ангажирани в процеса на изпълнението на мярката. В тази връзка пряко ангажирани са всички общини в Република България във връзка с ангажиментите им, предвидени в чл. 117 и сл. от Закона за здравето, както и Министерството на здравеопазването със съответните структурни звена.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

Налице са следните варианти на регулативна намеса:

4.1. Вариант 0 „Без действие“:

Описание:

Нулевият вариант означава да не се предприемат никакви действия. Ако се приложи вариантът „Без действие“ ще продължат да са налице нормативни пречки за осигуряване на правото на всяко дете от тримесечна до тригодишна възраст за отглеждане, възпитание и обучение в детска ясла или яслена група в детска градина. Това от своя страна ще продължи да възпрепятства подобряването на условията за ранна социализация на децата от тримесечна до тригодишна възраст и за формирането у тях на познавателни и социално-емоционални умения, които ще им бъдат необходими както в ранна детска възраст, впоследствие в училище, така и през целия им живот. Липсата на свободни места за прием в детските ясли и яслените групи в детските градини не само лишава част от децата от възможност за отглеждането, възпитанието и обучението им, но е причина за реализиране на прием при максимален брой на деца в групите, което от своя страна затруднява работата на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал, както и процесите на обучение и отглеждане на децата. Вътрешно миграционните процеси в страната, в резултат на които се увеличава с ускорени темпове броят на населението в определени населени места е фактор, който ще продължава да оказва влияние и върху възможностите на детските ясли и яслените групи в детските градини да осигуряват достатъчен брой места за деца от тримесечна до тригодишна възраст.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

В резултат на проучванията и анализите в процеса на изготвяне на настоящата частична предварителна оценка на въздействието не са идентифицирани очаквани позитивни ефекти в икономически и социален план при не предприемане на регулаторна намеса.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Най-значими негативни последици от не предприемането на никакви действия ще има по отношение на децата от тримесечна до тригодишна възраст, които не са приети в общински детски ясли или яслени групи в общински или държавни детски градини поради липса на свободни места, а същевременно родителите им изпитват затруднения да заплащат частна детска ясла или заплащане на физическо лице. Отрицателните последици за тези деца ще бъдат свързани с липсата на достатъчно благоприятни условия за тяхното отглеждане чрез качествена грижа (безопасна среда, контролирани хигиенни условия, здравословно хранене), за ранната им социализация, за създаване на познавателни и социално-емоционални умения.

Отрицателно въздействие ще има прилагането на нулев вариант и по отношение на родителите на децата, които не са приети в общински детски ясли или яслени групи в общински или държавни детски градини поради липса на свободни места. Това въздействие намира отражение в две насоки:

От една страна, заплащането от родителите на такса за посещение на детето им в частна детска ясла или заплащането на частни лица, които да отглеждат и обучават детето им, представлява

икономическа тежест за семействата. Липсата на нормативни условия да бъдат компенсирани разходите им в тази връзка от страна на държавата ще възпрепятства и възможността детето да бъде отглеждано, обучавано, възпитавано, социализирано в частна детска ясла или от физическо лице.

От друга страна, липсата на нормативни условия за компенсиране на разходите на родителите води до невъзможността им да се реализират на пазара на труда и да се развиват професионално, което ще окаже негативно влияние и върху социалния статус и върху благополучието на семейството.

Това ще се отрази в отрицателно и в дългосрочен аспект, тъй като ще бъде затруднена личностната и професионалната реализация на децата и родителите им в България като цяло.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Няма.

Административна тежест:

Няма.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

4.2. Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса чрез приемане на Наредбата.

Описание:

Приемането и действието на Наредбата ще допринесат за създаването на благоприятни условия за осигуряване на отглеждане, възпитание и обучение. С оглед на това основните моменти в Наредбата са свързани със следното:

1. Регламентират се условията за компенсиране на извършените разходи от родителите на деца от тримесечна до тригодишна възраст. По важните аспекти в тази връзка се отнасят до следното:

Посочват се условията, при чието едновременно изпълнение, родителите имат право да получат средства за компенсиране на разходите, пряко свързани с отглеждането, възпитанието и обучението на децата им. Необходимо е детето да е кандидатствало в общинска детска ясла или яслена група на общинска или държавна детска градина, в чийто прилежащ район се намира настоящият адрес на детето, същото да не е прието поради липса на свободни места, да не е записано в общинска детска ясла или яслена група на общинска или държавна детска градина, както и общината по настоящия адрес на детето да не е предложила друго равностойно място в общинска детска ясла или яслена група на общинска или държавна детска градина.

Освен тези условия, е необходимо родителите да не получават подпомагане от държавния бюджет, с изключение на месечни помощи за отглеждане на дете по чл. 7, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца, или подпомагане за сметка на оперативни програми за същите дейности на друго основание, за който се изплащат компенсациите, както и за отглеждане на детето да не се ползва отпуск по чл. 164, ал. 1 от Кодекса на труда за отглеждане на дете до навършване на 2-годишната му възраст.

Предвидено е на компенсиране от държавния бюджет да подлежат направените от родителите разходи, пряко свързани с отглеждане, възпитание и обучение на децата им, ако са допустими. С оглед на това се определят допустимите разходи, за които родителите могат да бъдат компенсирани, а именно:

- разходи за заплащане на такси по договори за отглеждане, възпитание и обучение, сключени с частна детска ясла или с частна детска градина с яслена група;

- разходи за заплащане на възнаграждения по договори за отглеждане, възпитание и обучение, сключени с физически лица, като физическото лице може да сключва такива договори за не повече от три деца.

Месечният размер на средствата за компенсиране на разходите, пряко свързани с отглеждане, възпитание и обучение за едно дете, не може да надвишава средния месечен размер на средствата от държавния бюджет за издръжката на дете в предучилищното образование в общинските и държавните детски градини и училища за 2023 г., определен със заповед на министъра на образованието и науката съгласно чл. 2, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждането и обучението на децата, които не са приети в държавни или общински детски градини или училища поради липса на свободни места, приета с Постановление № 76 на Министерския съвет от 2021 г. (ДВ, бр. 20 от 2021 г.).

2. Регламентира се редът за изплащане на средствата за компенсиране на разходите.

По-важните разпоредби, които се предвиждат, се отнасят до следното:

Предвижда се родителите, които желаят да получават компенсиране за извършваните от тях разходи, пряко свързани с отглеждане, възпитание и обучение на децата им, да подават заявление по образец в общината по настоящия адрес на детето.

В тази връзка към наредбата е приложен образец-заявление № 1 от родителя/настойника до кмета на община. Предвижда се общината да извършва проверка на подадените документи съгласно изискванията и спазването на условията, да одобрява размера на допустимите разходи, подлежащи на компенсиране и да уведомява родителите, които имат право да ги получават. Когато условията не са налице, кметът на общината издава мотивиран отказ за компенсиране на разходите, който може да се обжалва по реда на Административно процесуалния кодекс.

Следва да се подчертае, че компенсирането на разходите на родителите трябва да се разграничава от социалната помощ и от общата доходна подкрепа. Компенсирането на разходите на родителите в случая е насочено към насърчаване на родителите да осигурят отглеждането, възпитанието и обучението на децата си, включително и чрез записване в частна детска ясла или частна детска градина с яслена група и в този смисъл представлява подпомагане на родителите за осигуряване на подходящи условия за отглеждане и възпитание на децата им. Аргументите в полза на компенсирането са, че безусловните социални помощи, в това число и семейни помощи, доведоха до демотивация за отглеждане, възпитание и подходящо обучение на най-малките деца в някои групи от нашето общество. В случай, че се регламентира безусловна социална помощ, много вероятно е част от родителите да получат средствата, без да осигурят подходяща среда за отглеждане, възпитание и обучение на децата си. Целта на системата на финансово подпомагане на родителите на децата от тримесечна до тригодишна възраст е тези деца да бъдат включени във форми на социално взаимодействие, както и родителите им да бъдат насърчавани да искат да се върнат на работа.

В тази връзка мярката не е социална, а е в подкрепа на държавната политика, насочена към това, всяко дете от тримесечна до тригодишна възраст да получи равен шанс и възможност за подходящи грижи, възпитание и обучение.

По този начин се създава равнопоставеност при осигуряването на средства от държавния бюджет за отглеждане, възпитание и обучение на децата, които не са приети в общински детски ясли или в общински или държавни детски градини с яслени групи поради липса на свободни места и децата, които са приети в същите такива за съответната календарна година.

Компенсации ще се изплащат както на родители, чиито деца са записани в частни детски ясли или частни детски градини с яслени групи, така и на родители, извършващи разходи за заплащане на такси по договори за отглеждане, възпитание и обучение, сключени с физически

лица. По този начин ще се гарантира максимално широк обхват на прилагането на наредбата, като се осигури възможност за отглеждане, възпитание и обучение на деца, които не са приети в институциите от системата на общинските и държавните детски заведения.

Посоченият вариант се отличава с ефективност в икономически и социален план, имайки предвид значимостта на ролята на „първите седем години“ в индивидуален план и от гледна точка на обществения интерес. Същевременно този вариант се отличава с ефикасност, с оглед на ефекта от публичните разходи за заинтересованите страни и за обществото. Публичните разходи за ранно детско развитие и обучение са важна гаранция за справедливост. Без достатъчно публични разходи съществува риск, че достъпът до системата на ранното детско развитие, което включва осигуряване на подходящи условия за отглеждане, възпитание и обучение на най малките деца в българското общество ще бъде ограничен и качеството на този процес и на грижите на тези деца от семейства с различен социалноикономически статус ще се различава значително.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При прилагането на Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса чрез приемане на Наредбата, ще има положителни последици най-вече за децата от тримесечна до тригодишна възраст, които не са приети в общински детски ясли или общински или държавни детски градини с яслени групи поради липса на свободни места. Причината е, че разходите на родителите им при заплащане на такса за частна детска ясла/яслена група в частна детска градина или на физическо лице ще бъдат частично компенсирани от държавата. В позитивен план последициите ще бъдат свързани с осигуряване правото на възпитание и обучение на всяко от тези деца и на свързаните с това благоприятни условия за тяхното отглеждане чрез качествена грижа (безопасна среда, контролирани хигиенни условия, здравословно хранене), за ранната им социализация, за създаване на познавателни и социално-емоционални умения.

Позитивно въздействие ще има прилагането на Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса чрез приемане на Наредбата, и по отношение на родителите на децата, които не са приети в общински детски ясли или общински или държавни детски градини с яслени групи поради липса на свободни места. На първо място чрез компенсирането на част от разходите за заплащане на такса за посещение на детето им в частна детска ясла/градина с яслена група или на физически лица, които да отглеждат, възпитават и обучават детето им, ще бъде премахната социалноикономическата тежест за семействата. Наличието на нормативни условия да бъдат компенсирани разходите им в тази връзка от страна на държавата ще допринесе и за възможността родителите да се реализират на пазара на труда и да се развиват професионално, което ще се отрази благоприятно върху социалния статус и върху благополучието на семейството.

Прилагането на Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса чрез приемане на Наредбата, е свързано с позитивни последици за общините, които ще бъдат улеснени при осигуряване на обхвата в общинските детски ясли и общинските или държавни детски градини с яслени групи.

Положителни въздействия ще има и за Министерството на здравеопазването – чрез възможността за осъществяване на по-ефективни политики в сферата на ранното детско развитие на най малките деца от тримесечна до тригодишна възраст. Това ще има своите положителни въздействия и в дългосрочен стратегически план – във връзка с осигуряването на благоприятни условия за личностната и професионалната реализация на тези деца и в последствие като ученици и граждани на Република България като цяло.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса чрез приемане на Наредбата, при проучванията и анализите в процеса на изготвяне на настоящата частична предварителна оценка на въздействието не са идентифицирани очаквани негативни ефекти в икономически, социален и екологичен план при приемане на Наредбата.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Няма.

Административна тежест:

Няма.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

4.3. Вариант 2 – предприемане на нерегулаторни мерки.

Не са налице алтернативни възможности на регулаторната намеса, чрез които да се постигне осигуряване на възможност за отглеждане, възпитание и обучение на всяко дете от тримесечна до тригодишна възраст до приемането му в общинска детска ясла или яслена група на общинска или държавна детска градина. Възможна разновидност в тази връзка е подходът на саморегулиране от страна на общините, но той не е приложим, тъй като общините имат свободата да прилагат политики в тази област, които са в синхрон с държавната политика и в нейна подкрепа. Поради това Вариант 2 – предприемане на нерегулаторни мерки, в конкретния случай не е възможен за прилагане и е необходимо да се отхвърли.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При Вариант 2 – предприемане на нерегулаторни мерки, не са идентифицирани очаквани позитивни ефекти.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Прилагането на нерегулаторни механизми обуславя риск от неспазване на правната уредба за отглеждане, възпитание и обучение на децата от тримесечна до тригодишна възраст от нелоялни практики, което ще има отрицателни последици в социален и икономически аспект.

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

	Вариант 0 „Без действие“	Вариант 1 „Предприемане на регулаторна намеса“	Вариант 2 „Предприемане на нерегулаторни мерки“
Ефективност	3	1	3
Ефикасност	3	1	3
Съгласуваност	3	1	3

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степеня, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите: ефективност, чрез която се измерва степеня, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степеня, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степеня, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

Препоръчителният вариант от гледна точка на ефикасност и ефективност и възможни рискове, като необходим и възможен е очертава **Вариант 1 – „Предприемане на регулаторна намеса“** чрез приемане на Наредбата.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант:

- Ще се увеличи
 Ще се намали
 Няма ефект

Приемането на проекта на нормативен акт няма да доведе до административната тежест за физическите и юридическите лица, тъй като с него не се въвеждат нови регулаторни режими и административни услуги.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- Да
 Не

Не се създават нови регулаторни режими и не засягат съществуващи режими и услуги.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- Да
 Не

С Наредбата не се създават нови регистри.

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

- Актът засяга пряко МСП
 Актът не засяга МСП

Проектът на нормативен акт няма ефект върху малките и средни предприятия.

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са идентифицирани рискове от приемане на проекта на нормативен акт, включително възникване на съдебни спорове.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

- Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

- Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Проектът ще бъде публикуван за обществено обсъждане на интернет страницата на Министерството на здравеопазването и на Портала за обществени консултации за срок 30 дни.
Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултации процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

- Да
 Не

Приемането на проекта на нормативен акт не произтича от правото на Европейския съюз.

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

- Да
 Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Не се налага представяне на допълнителна информация и документи.

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

- ✓ Наредба № 26 от 2008 г. за устройството и дейността на детските ясли и детските кухни и здравните изисквания към тях (ДВ, бр. 103 от 2008 г.);
- ✓ Постановление № 231 на Министерския съвет от 2022 г. за определяне на реда и условията за предоставяне на средствата от държавния бюджет за компенсиране през 2022 г. на разходите за отглеждане, възпитание и обучение на деца, които не са приети поради липса на места в общински детски ясли и яслени групи в общински и държавни детски градини (обн., ДВ, бр. 62 от 2022 г.);
- ✓ Заповед № РД 09-455/22.02.2023 г. на министъра на образованието и науката за определяне на среден месечен размер на средствата от държавния бюджет за издръжката на едно дете в предучилищното образование в общинските и държавните детски градини и училища за периода от 01.01.2023 г. до приемане на Закон за държавния бюджет на Република България за 2023г.;
- ✓ Закон за държавния бюджет на Република България за 2022 г.;
- ✓ Закон за държавния бюджет на Република България за 2023 г.

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Мария Беломорова, директор на дирекция „Бюджет и финанси“, Министерство на здравеопазването.

Дата: 15.08.2023 г.

Подпис:

X